

LETO
2

TOVARNIŠKI

JESENICE-
FUŽINE

VESTNIK

KRANJSKE
INDUSTRIJSKE
DRUŽBE

*Vsem sodelavcem, njihovim ženam, njihovim staršem
in svojcem želimo srečne in blagoslovljene božične praznike*

Božični prazniki

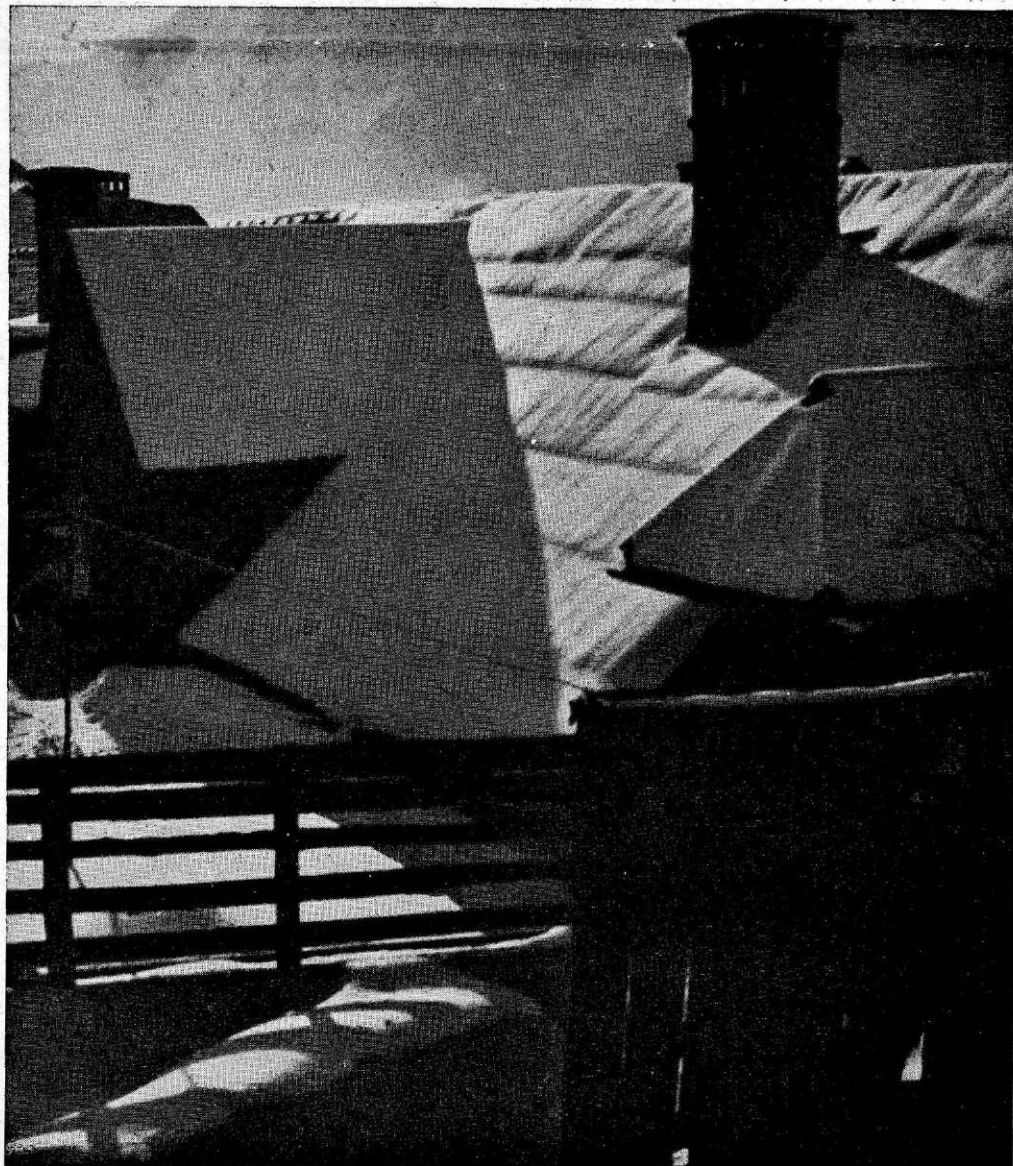
Božični večer, tihi manifest miru, praznik družin in domov, praznik, ob katerega veličini se porodijo v slehernem najlepša čustva človeka do človeka, ta praznik je zopet med nami. Najlepši je med vsemi, ker je praznovan v veličini miru in zato usmerjen v notranja in resnično lepa čustva. Povsod bodo prihajali domov, domov. Tisti, ki bodo daleč od rojstnih vasi, bodo pošiljali tje svoje misli in bodo z domom praznovali kakor včasih. Tisti, ki so sami, bodo iskali prijateljev. Kako je ob tem prazniku, ko se vsi vračajo v topla čustva domov in ljubezni, kako je takrat misel na dom, kako je takrat misel na velikega prijatelja veličastna. V duhu bodo z njimi živeli, z njimi praznovali, da pride zopet dan, da pride delavnik, ki lepa čustva z realnostjo pokrije in je lažje.

Koliko jih bo, ki bodo tudi ta dan reveži, ki se bodo v mrazu stiskali in trpeli glad, toda ob tako lepih čustvih, ko tudi v borni kočici svečka gori, takrat za hip tudi mraz in glad preideta in se spremenita v praznovanje. Koliko je še Cankarjevih mater, ki bodo za srečo doma, za spomin in za lepe misli šle po vejico v gozd, po male jaslice iz lepenke, da bodo napravile spomin v domu in da bodo otročički klicali »lučka, lučka«, da bodo srečni in da bodo imeli spomin za pozna leta, da bodo imeli spomin za božič, ko bodo romali skozi življenje.

Božični praznik omehča, prenovi, poveča čustva lepote in ljubezni do sočloveka, prežene sovražnost, zato je najlepši praznik in zato so spomini nanj tako lepi.

Naj bo manifest za sožitje med ljudmi, naj bo proti sovražnosti, proti hujskanju, proti psovanju, proti opravljanju, naj bo resnično tak, kot uči cerkev skozi vekove: ljubi sočloveka.

Naša delovna skupnost pa ima še en nalog. Ustvarjajmo, delajmo, da bomo pripomogli k boljšemu obstanku sodelavcev in družin, da bo lep božič in da bodo lepi tudi drugi dnevi.

Drugi 24 številke

Besede in slike na naši letošnji uredniški poti

Naš list je glasilo delovne skupnosti železarjev in železarskih družin v tej naši tisočletnemu železarskemu delu posvečeni zemlji. Naš list hoče to tudi ostati in se na tej osnovi izpopolnjevati. Pogled v železarsko zgodovino naših krajev, izobraževanje in čitanje novega tehniškega sveta, študij dela in gospodarstva so naše poti k strokovni izobrazbi. Človeku pa je dan tudi dom in naš list je bil vedno odprt za lepote, za kulturo in za manifeste narodni veličini svoje domovine, ker je narodna zavest ponosna odlika za vsakega državljanca. Tam okrog malih rubrik in slik pa so krožile vesti iz kraja v kraj, iz doma v dom in vmes še kaka duhovita slovenska šala in šegavost. Vse skupaj pa je bilo posvečeno stvarnosti, treznosti, lepim odnosom, miru, tovarištvu in sožitju med nami. Velikokrat so mali listi le nekaki strelci, ki se obregajo na vse strani, ki napadajo ki žal tudi zmerjajo soljudi, ki hujskajo, ki opravljajo sočloveka in sejejo sovraštvo. V našem programu ni prostora za ogabne osebne polemike, ne za opravljanje in hujskanje človeka proti človeku, to naj opravljajo drugi. Naš list hoče stati v vrsti stvarnih poročil in dostojnega tona, kakor je bistvo nepokvarjenega slovenskega delovnega človeka.

Drugi 24 številke je za nami. Odprimo nekaj poglavij, nekaj glavnih smeri, da bomo našli pomanjkljivost ali pohvalo in da bomo prav usmerili, olepšali in obogatili bodoče številke.

Naše slike

V našem listu govorijo slike. Govorijo o davnih dobah železarskega dela, prikazujejo naše domove in naše delavnice iz preteklih dni, slike, ki še niso bile objavljene nikjer drugod. Hvala vsem tistim, ki so našemu listu odstopili te dragocene zbirke. V to revijo naše preteklosti pa so prišle nove slike, slike, ki so kakor pesem delu in ustvarjanju. Veliko pri nas priobčenih slik je iz vrst tistih, ki so bile odlikovane kot umetniško delo

na mednarodnih razstavah. Vmes pa je bilo nekaj umetniških pokrajinskih slik in motivov. Ta del lepšanja našega lista je zasluga poznanega in na svetovnih razstavah večkrat odlikovanega fotografa-amaterja gosp. S. Smoleja. Manjkalo pa je slik naših sodelavcev, ki so praznovali družinske ali delovne jubileje. Za to odgovarjajo njihovi prijatelji. Naj bi ta del bolj zaživel in pridobil več sodelavcev.

Velika beseda delu

V vsaki izmed 24 številke tega letnika smo posvetili delu in stroki našo prvo besedo. Delo je tisto, ki ustvarja dobrine, od katerih človek živi in si ureja udobnosti, delo je za našega človeka, za naš kraj in za vse nas najvažnejša vrednost, zato je študij dela, uspeh dela, kvaliteta dela in usmerjenje dela prvo poglavje za gorenjski kovinarski stan. Kovinarsko delo je tu prvo in od njega žive ne samo kovinarji in sodelavci železarne, nego prav vsi stanovi v kraju, živi vsako drugo delovanje. Če bi to naše delo ne bilo zdravo, če bi ne bilo novodobno in skrbno vodeno, bi gorenjska kotlina osirotela in takrat šele bi tudi drugi spoznali, od česa so živeli. Gojimo to delo, da bo bodočnost lepša, da bo trajno.

Tovarištvo in sožitje

Med delovnim ljudstvom in med sodelavci delovne skupnosti, ki ima skupni cilj in katerega obstanek in napredek je odvisen od resničnega medsebojnega razumevanja in sodelovanja, sovraštvo ne sme imeti prostora. Sodelavci ene delovne skupnosti se med seboj ne smejo napadati in odvrnjeno mora biti vsako hujskanje na sovraštvo. Stvarnost in iskrenost naj bosta vedno tisti, ki odločata, pametna razsoja in zaupanje naj ustvarjajo sožitje, ker tako bo ustvarjena moč. Če kdo hujska, če kdo druge napada, če opravlja, to v naš list ne spada, to naš list zavrača kot ničvredno. Sovražnost in mržnja med ljudi sejati je delo zavrženih in za take v naši delovni skupnosti ni

prostora. Zmerjanja in osebne polemike ne dopuščamo, ker vse to pelje do razbijanja miru in kvari sožitje, katero je nam nad vse potrebno, da ohranimo podjetnost in s tem kruh za desetisoče. Če hujskanje, če opravljanje, če zmerjanje kje uspeva, pri nas ne bo. Tisti, ki bodo zmerjali naše kovinarje od zunaj, naj vedo, da napadajo svoje hranitelje, odgovarjali jim ne bomo. Našemu kovinarju se za čast ni treba tepsti s polemikami, ker jo zasluži s svojim težkim delom.

Železarska podjetnost

Poleg popisa gorenjskega železarstva v pretekli dobi, smo v našem listu pričeli objavljati popise ostale železarske podjetnosti v državi. Najprej smo navedli podatke železarskega dela v ožji domovini Sloveniji in spoznali smo Kropo, jeklarno v Guštanju, železarsko zgodovino Tržiča, železarno v Štorah pri Celju in Železnike. V kolikor še to poglavje ni popolno, bomo nadaljevali prihodnje leto. Potem bomo pogledali po ostalih delih domovine, tako, da bo jeniški železar poznal svojo stroko po vsej domovini. To spada v sestav naše izobrazbe na strokovnem polju. Priključili bomo temu še popis naših rudnih ležišč, da bo pogled na železarsko bodočnost poln in jasen. Ko bomo poznali domovino, bomo pogledali v velika železarska področja v Evropi.

Boj proti nezgodam

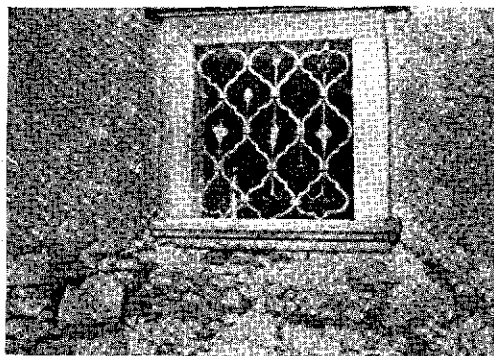
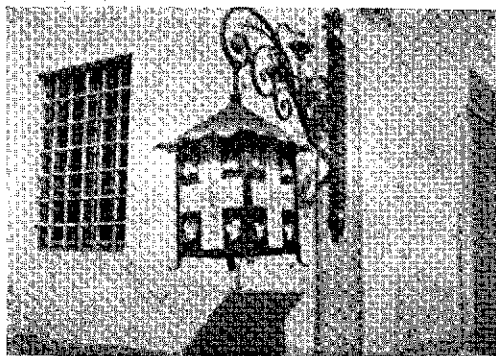
Nezgode po obratih vzamejo življenje mnogim stotisočem delovnih ljudi, mnoge onesposobijo za delo in onesrečijo svojce in družine za vse življenje. Nezgode stanejo mnogo narodovega premoženja, zato je dolžnost nas vseh, da se proti nezgodam borimo vsak dan. Naš list opozarja od številke do številke, opozarja in daje misel na previdnost z besedo in sliko. Ta del našega dela je del za vse nas, ki smo pri delu, kjer je večna nevarnost, če se ji ne znamo izogniti. Od človeka je odvisno preprečenje nezgod v največ primerih in človek mora ta svoj del resnično izpolniti, da bodo nesreče zmanjšane na tisto stopnjo, ki ni več odvisna od človeka. Človek ne sme biti na nezgodah nič več kriv, kolikor je od nas odvisno, moramo nesreče odpraviti, ker gre za življenje ljudi, za sočloveka, za družine in svojce naših sodelavcev in za denar socialnih ustanov.

Lepota in kultura

Naša dolžnost in plemenito delo pa je tudi, da v našem listu odpiramo strani narodovi lepoti in kulturi. Kulturna rubrika nas je do sedaj seznanila z velikimi močmi in to rubriko bomo nadaljevali. Čuli smo besedo o Ivanu Cankarju, o Valentinu Vodniku, o škofu Slomšku, o Prešernu, Levstiku, Jen-

★ ★ ★

Kropa — Kamna gorica

Stari izdelki — prava železarska umetna obrt

V slovo g. dr. V. Schwabu,

šefzdravniku krajevnne Bratovske skladnice
na Jesenicah

Dr. V. Schwab

Življenje hitro teče in zabriše sled za marsikom, ki nam je bil drag, da pade v pozabljenje. Dovolim si v imenu zdravnikov krajevnne bratovske skladnice, nameščencev in delavstva Kranjske industrijske družbe posvetiti nekaj vrstic v spomin g. dr. Schwabu, ki nas je 2. decembra t. l. zapustil ter se s svojo družino preselil na Dunaj.

G. dr. Schwab je v dobi svojega službovanja pri bratovski skladnici skozi 27 let nesebično in požrtvovalno posvečal vse svoje znanje in bogata izkustva, ki si jih je stekel na vseučiliških študijah v Gradcu ter nato 2 leti izpopolnil na kliniki na Dunaju pri znanem porodničarju prof. dr. Wertheimu — naši domači bolnici ter zavarovancem krajevnne bratovske skladnice. Ob nastopu svoje službe pri nas je našel kaj skromne zdravstvene razmere.

Skupno z rajnim g. dr. Kogojem, s katerim sta bila iskrena prijatelja, sta složno orala ledino ljudskega praznoverja ter z znanjem in prepričevalnimi dejanji zlomila srednjeveške metode zdravljenja in se tako v najkrajšem času na vseh poljih medicine uveljavila. Z velikim zanimanjem je vedno zasledoval napredek medicine in s pridom uporabljal do zadnjega najnovejše metode zdravljenja.

Iskrenost, poštenost, visoka inteligenca, vztrajnost, dobrotljivost, potrpežljivost in srčna kultura so lastnosti, ki so krasile moža in zdravnika ter mu omogočale plodonosno delo in utirale pot v vsako srce. Vsi, ki so imeli z njim opravka, so ga vzljubili, sovražnikov ni imel med našim delavstvom in ljudstvom, čeprav je bil druge narodnosti. Bil je z dušo in telesom zdravnik. Za naše delavstvo je živel, njim je žrtvoval nešteto noči. Vsak, kdor se mu je zaupal, je našel pri njem zdravnika s toplim, očetovskim srcem. Njegovo toplo čuteče srce je spremljalo vsakega v boleznih in trpljenju. Tam, kjer zdravniška veda ni vedela pota naprej, jo je g. dr. Schwab znal izpolniti do konca z ljubečim nasvetom in tolažbo.

Naša bol je bila vedno njegova bol — nesreča poedinca je bila njegova nesreča.

Vprav to toplo utripajoče srce, ki je bilo in čutilo za vsakega, je bilo vzrok slovesa. Ljubezen do svojih domačih in njegova očetovska skrb sta bili gibalo za težko odločitev, da nas je zapustil.

Zdravniki na Jesenicah smo izgubili z njegovim odhodom gentlemana, kolega zdravnika, katerega dičijo lastnosti, ki so bile in bodo vedno ideal zdravniškega stanu.

ku, Gregorčiču, Aškercu in Župančiču. Vrsta kulturnih delavcev, pesnikov, pedagogov, umetnikov in pisateljev, ki so povečevali in dvigali narodove vrednote. V naši kulturni rubriki bomo kulturi in lepoti posvetili še več pozornosti, ker je poznanje narodove umetnosti odlika, ki vrednoti človeka. Naš slovenski delovni človek ljubi to ustvarjanje, saj so ti umetniki zrasli iz njegove srede.

Dmes pa drobne vesti

List nikoli ni popoln in ni zaključen. Dvigajo ga novice in drobne vesti. Tudi delavske gospodinje so imele svojo rubriko. Te rubrike bomo izpopolnili, da bo vez med nami in našimi domovi večja, da bo kronika pestrejša. Prosimo sodelavce, da sodelujejo s primernimi prispevki iz svojega življenja. Pa tudi te drobne rubrike je naš list usmeril na gospodarstvo. Nič napadanja, nič spovanja, kajti za poštenega človeka je najbolj prav, da o svojem bližnjem najlepše govori, če te-

ga ne ve, pa naj raje molči. To velja za človeka, za skupnosti, za narode in države. Pišimo vsi tako dostojno in vzgojili bomo rod, ki ne bo več silil v orožje, ki ne bo več sovražil in psoval, nego, ki bo povečeval delo, ki bo ljubil domovino in ki bo tako dograjen šel boljšim dnem nasproti.

Narodna zavest na meji

»Tov. vestnik« je gojil nacionalni čut, čut ki mora biti posebno jak na mejah domovine, kjer nas opazujejo vsak dan. Ni prav, če nekateri listi državnega pravnika niti omenijo ne, ni to prav in taki listi in lističi škodujejo. Kdo pa bo ljubil naš dom, če ga mi sami ne bomo, kdo bo nanj ponosen, če ne lastni sinovi. Tisti, ki za domovino nima nikoli lepe misli in besede, je domovine nevreden. Od vseh malih listov v domovini je naš list posvetil narodni zavesti in vzgoji gotovo in s ponosom največ poudarka.

To bi bila poglavitna uredniška pot v preteklem letu.

Osebe bolnice Bratovske skladnice z zdravniki in z upravnikom. Manjka dr. Keržan

Krajevna bratovska skladnica in z njo delavci in nameščenci KID izgubijo zdravnika, ki je poznal trpljenje in pomanjkanje vsakega poedinca in ki je vse svoje znanje in energijo posvetil skozi 27 let socialni ustanovi in njenemu članstvu.

Ob zaključku si ponovno dovoljujem v imenu nas vseh, ki se mu osebno nismo mogli zahvaliti, izreči priznanje in zahvalo za nesebično delo, kolegialnost, trud in požrtvovalnost, katero je skozi dolga leta nudil nam vsem. Želimo našemu »atu« dr. Schwabu mnogo uspeha na novem službenem mestu, zdravja, sreče in zadovoljstva v krogu svoje drage družine.

Dr. Čeh Milan

★ ★ ★

Domača beseda

Nemško — slovensko

Quaderstein — klesanec
Quadermauer — zid iz klesancev
Quadratseisen — kvadratno železo
Quarzlampe — kremenova svetilka
Quecksilber — živo srebro
Querbolzen — prečni svornik
Querfeder — prečna vzmet
Quetscheisen — mečkalo
Rad — kolo
Radbohrer — kolesnik
Radbremse — zavora
Räderwerk — kolesje
Radfelge — platišče
Radnabe — pesto
Radreifen — kolesni obroč
Radschuh — cokla, zavirač
Radwelle — kolesna os
Rahm — smetana
Rahmen — okvir
Ramme — oven
Rasierklänge — britvica
Raspel — strugača
Raspelmeißel — strugalno dleto
Rauchabzug — odvodnik za dim
Rauchfang — dimnik
Raufzange — velike klešče
Regenrinne — žleb
Regie — uprava, režija
Reiseisen — strgalnik
Reif — obroč

Na dopustu

Naš sodelavec popisuje vtise s potovanja

(Konec.)

Razume se, da ni manjkalo Nemcev, ki so bili izmed vseh najbolj glasni, brez Angležev si pa itak ni mogoče misliti večje skupine tujcev. V vlaku se je vozila skupina Holandcev, na stopnicah sem slišal govoriti dva češka frančiškana, mi pa smo v mili slovenščini odganjali nadležne muhe. Torej, pravcati moderni babilon, v pravem pomenu besede katoliška internacionala.

Stranska vrata so se odprla, vstopil je maršal ter glasno naznanil: Suo Santita Sante Padre (njegova svetost sveti oče (in štirje švicarski gardisti so na nosilnici prinesli v dvorano poglavarja katoliške Cerkve. Živio, eviva, eljen zdar Buh, heil, three cheers se je razlegalo po dvorani, dokler ni spregovoril papež sam. Čudovito močni morajo biti zvočniki ob stenah, da prenesejo vso to mešanico. Albansko jezero tik pod Castel Gandolfo pa nam ni nič ugajalo, tako nekam mrtvo, prazno je vse tam okoli. Znamenita pa je tod vinska trta in pri povratku smo opazili, da se nas je vozilo mnogo manj kot zjutraj iz Rima, gotovo je večina avdiencierjev odšla v okoliške vrtove ter ga na licu mesta »pokušala«. Italijani trdijo, da mi ne znamo piti, kar bo do neke mere morda tudi res, saj nismo na vsem našem potu videli domačina, ki bi ga zanašalo, pa ne od vetra. Iz tega bi se dalo sklepati dvojje, ali ga pijejo »po pameti«, ali pa so ga tako vajeni, da jim ne more več do živega.

V nedeljo zjutraj smo se odpeljali v Kalistove katakombe med baziliko svetega Petra in temi grobnicami, tam umetnost, sijaj, tu v zemljo vrezani grobovi, vse preprosto brez vsakega lišpa. Vodič pravi, da je vseh rovov v katakombah okolice Rima, ako bi jih položil v eno vrsto, okoli osem sto kilometrov. Zanimivo je, da je za mežnarja v Kalistovih katakombah — Čeh, kar zopet potrjuje rečenico, da je Čeha najti po vsem svetu. Pa kako je bil mož hud na sosede Českoslovaške, češ da jo hočejo oropati, ji okrniti svobodo itd. Kaj bi bil šele rekel, če bi bil takrat vedel kakšna usoda bo doletela njegovo domovino in to prej kot v dveh mesecih po našem pomenku.

V Vittorio Veneto, najprometnejši ulici Rima, se na številki 15 nahaja prvo vrstna restavracija, kjer imajo kar dva natakara zmožna slovenščine. Vse se ti klanja že pri vhodu, pa ni tako hudo, samo če »ga« znaš naročiti. Zapečatena steklenica, ki jo z velikim naporom odpro pred teboj (da bo več napitnine), stane 20 do 30 lir, kakor je pač človek, ista količina in kvaliteta pa, le da je iz »soda«, štiri do pet lir. Z znanjem italijanščine moraš biti pa zelo previden, sicer se ti zna pripetiti kot pred leti enemu naših sodelavcev, da je, prišedši v gostilno, mogočno naročil »Prego signorina, quattro litro di vino«, mesto »un quarto«, torej štiri litre mesto četrtinke. Pravil je,

da je natakara gledala pri vsch oknih, kje prihaja družba, ki bo pospravila štiri litre vina. Da je bil to naš šaljivec, znan pod imenom »dr. Schubert«, je menda že vsak izmed naših čitateljev uganil.

Največji rimski vodnjak je Fontana Trevi, le ko bi stal na večjem prostoru. Stara rimska prislovica pravi, da, kdor vrže denar v ta vodnjak, se še povrne v Rim, in tako smo tudi mi storili.

Za kolonadami pri sv. Petru je znana restavracija trentauno, to je 31. Če se na Jesenicah (na Stari Savi) lahko reče na »ajnzarju«, v Ljubljani, ki je večje mesto kot Jesenice, pri »šestici«, zakaj bi se v Rimu, ki je še večje mesto, ne reklo pri številki 31. Birt tega »zavetišča« ima silno rad romarje slovenske narodnosti, ne morda iz kakih notranjih nagibov ali ker je nekje slišal, da smo si vsi ljudje na svetu bratje, marveč, ker ne more pozabiti slovenskih in hrvaških romarjev zadnjega svetega leta. »Da«, pravi še danes, »takšnih veselih ljudi nam manjka, samo pili so in peli.« Torej je slava naše velike ljubczni do vinskega soka zašla že celo sem doli v vatikansko mesto.

»Diretto« nas je zapeljal proti zapadu in prej kot v pol ure smo že zagledali neskončno gladino Tirenskega morja. — Vožnja do Pise pa ne nudi nič zanimivega, razen morske obale. V bližini Pise je kopališče Viareggio, v katerem je bilo tedaj »samo« 16.000 kopaliških gostov. V Sestri Levante smo nameravali prenočiti, da se osvežimo v morskih valovih in se naučimo čistega morskega zraka. Ja, šmirčka, ne v hotelu vrste A, ne v onem vrste D, nikjer nobene sobe, torej ne v prvovrstnem, ne v najbolj preprostem, tako da v B in C niti povprašati ni bilo treba. Vožnja ob morski obali je čudovito lepa če — da, če bi tega če ne bilo in ta če obstoja iz samih predorov, od Pise do Genove jih je »samo« osemdeset. Na postaji Carara smo gledali ogromne skale belega, svetovnoznane kararskega marmorja, velikanski žerjavi so prekladali neverjetno velike bloke snežnobelega kamna. Brezposelnosti tu najbrž ne poznajo.

Kolodvorska postaja Rapallo je en sam gaj, vse je v palmah in cveticah, razkošna je kot malokatera, toda slehernega Jugoslovana zmrazi pri spominu, kolikšna vnebopijoča krivica je bila v tem rajskem letovišču prizadejana vprav Slovencem.

V Genovi smo izstopili na napačnem kolodvoru, nič čudnega, saj je tudi v Ljubljanski Šiški že marsikdo izstopil v dobri veri, da je že na cilju. V Via Balbi smo v hotelu Pošta dobili prenočišče, v peto nadstropje so nas poslali, kar nam ni bilo posebno všeč. Toda soba je bila vredna dvakratne nočnine, kajti razgled iz te je nepopisno lep. Vse genovsko pristanišče pred nami kot v kinu na platnu. Zjutraj je bilo treba le podzglavnik podložiti, pa si s postelje gledal najlepšo panoramo.

Predaleč bi zašel, če bi hotel opisovati zanimivosti Genove, rojstnega mesta Kristofa Kolumba, kateremu so tik pred kolodvorom postavili velik spomenik z napisom: Kristofu Kolumbu domovina. Ko je pa šel novih svetov iskat, je bil dlečen zasmeha. Takšen je svet bil in je še danes.

Največje zanimanje vzbuja pač svetovnoznano pokopališče Staglieno. Toliko kiparskih umotvorov pač ni nikjer drugje najti. Zanimal nas je zlasti kip prodajalke prest. Še za njenega življenja so se njeni sorodniki prepirali, kdo bo več poddedoval po nji. Ona pa jim je račune prekrizala s tem, da je napravila oporoko z določilom, da se ji napravi spomenik, takšno, kakršna je toliko let hodila po genovskih ulicah. In zdaj stoji ta kip že 70 let v onih znamenitih arkadah.

Od francoske meje do Genove je 150 kilometrov. Če smo rekli, da je riviera Levante, od Pise do Genove krasna, je riviera od Genove do Ventimiglie pravljica. Vendar avto vožnja po via Aurelia, cesti, ki so jo gradili še stari Rimljani in je dolga 700 kilometrov, je še mnogo lepša kot z železnico, kajti tudi tu zakrivajo razgled preštevilni predori. Savona, San Remo, Bordighera, samo svetovnoznana imena, cvetlični nasadi, Nagelj, ki ga na predpustni zabavi nosi jeniški fant, je zrasel v Bordigheri, saj vemo, da jeseniška cvetličarna, g. Brečko, naroča nageljne od tu.

Ventimiglia je majhno, a snažno, lepo obmejno mesto. Na kolodvoru je procedura obmejnih organov mnogo bolj komplicirana kot pa na meji pri Ratečah na naši Gorenjski. Najprej vozni listek, pri drugem okencu potni list, pri tretjem te pa vprašajo po valuti, nato šele prideš v roke francoskim carinarjem, ki pregledajo prtljago. Nato pa obratno, najprej valuta, potem potni list in železniška karta, šele zdaj smo na pronu francoskega dela kolodvora. Uro je treba naravnati, saj so Francozi eno uro za srednjeevropskim časom. Toda, kako to, saj kaže ura prav toliko kot naša, najbrž jo niso navili. Pač, saj se velik kazalec vidno premika. Posvetilo se nam je, v Franciji imajo tako zvani poletni čas, zato so si ure enake v poletju.

Vozimo se ob francoski rivieri, ki je na glasu kot najlepša na svetu. Monte Carlo, koliko tisočev je že tu iskalo sreče, a je ni našlo. Nizza, to mesto si moramo pa že od blizu ogledati. Obala je res takšna kakor jo vidimo na slikah, lepše si ni mogoče predstavljati. Toda, vedeti in videti smo hoteli tudi, kakšna je Nizza drugod. Zašli smo v stranske ulice in na zelenjadni trg, med stojnice itd. V Genovi po ozkih trgovskih ulicah duhovi res niso baš prijetni, toda tu, v sloveči Nizzi, ko si pričakoval, da boš našel vse kot v škatlici, je pa vladal smrad in nesnaga, da nikoli takega. Nič drugače ni v mestu Marseille, kamor smo prišli pozno popoldne. Vendar, to je trgovsko mesto, ne pa letovišče, kot je Nizza. Toliko nesnage še nisem nikjer drugje na svetu videl kot po marsejskih ulicah. Pač pa je prelep razgled na mesto in morje s hriba, na katerem stoji krasna gotska cerkev Notre Dame de la Garde, ki je zlasti pri mornarjih v veliki časti.

Najlepša ulica je Canabiere, kjer sta na dvch kandelabrih pritrjeni dve bakreni plošči z enakim napisom, ki pove, da je kralj Aleksander I. našel tu prezgodnjo smrt. Tudi veleblagovnico smo si ogledali, ki je nekaj tednov po tem pogorela in je bilo pri tem več kot sto smrtnih žrtev.

V treh urah prevozi vlak razdaljo med Genovo in Milanom. Pokrajina, zlasti pred Pavio, je slična naši Gorenjski, izgubi pa svojo mikavnost, ko preide v lombardijsko ravan. Ne bom opisoval milanskega mesta, niti stolnice, saj je o tem že vsakdo bral v raznih potopisih. Omenim naj samo, da je mesto vseskozi snažno, lepo in napravi na tujca takoj najboljši vtis.

Muzej Brera ali akademija lepih umetnosti nudi mnogo zanimivosti, potem pa starodavna bazilika sv. Ambroža ter katoliška univerza, katero smo si ogledali prav vso. Enajst tisoč Milancev, padlih v svetovni vojni, ima krasen spomenik v obliki visoke kapele, v kateri je med drugim vklesan v kamen tudi zemljevid bojišča ob Soči. Zvečer smo v polnem gledališču Castello Sforzesco prisostvovali vprizoritvi Verdijeve opere Traviata. Tudi tu je bilo navdušenih gledalcev več kot dvajset tisoč, izvedba opere prvovrstna, saj so sodelovali člani najslavnejšega opernega gledališča, Milanske Scale. Tu je nanoslo, da smo se slučajno v tej ogromni množici poslušalcev našli s skupino Slovencev.

Tudi Jeseničanov je bilo že precej v tem lepem mestu in mnogo jih bo še šlo. Takim svetujem, da naj si »odpustke« nabavijo v veleblagovnici poleg milanske stolnice, kar bo zlasti nežnemu spolu močno ugajalo, saj se tam dobijo tako lepi vzorci najnovejše mode in — kar je glavno, sila poceni.

Brzovlak nas vozi po neskončni lombardijski ravnini, mimo lepega mesta Brescia. Kaj kmalu smo na postaji Desenzano, kjer se nam nudi prekrasen razgled na Gardsko jezero. Od tu ni daleč — ob zapadnem bregu jezera — pravljico lep letoviški kraj Salò, kjer je lansko leto umrl popularni jeseniški zdravnik dr. Kogoj. Celih 14 kilometrov se vozimo ob jezeru, ki nam šele pri Peschieri izgine izpred oči. V velikem mestu Verona smo vožnjo prekinili ter si ogledali zanimivosti, areno, spomenike, cerkve itd. Najimenoitnejše pa je v Veroni — vino, zlasti slavni Valpolicelo, Soave in Bardolino. Saj pa je tudi vsa okolica en sam vinograd. Tudi Vicenza je lepo mesto, kraji, ki so zlasti najstarejšim našim rojakom še v spominu izza časov, ko so se pred več kot 70 leti tod okrog pretepali z Lahi. V Padovi smo zašpili velikansko klobaso, dolgo, oziroma okroglo nad dva tisoč kilometrov. Vožnja od Mestre do Montalcone nima posebnih zanimivosti, če izvzamemo da so se pred dvajsetimi leti tod vršili boji, kakršnih svet do tedaj ni poznal. V Montalcone smo prestopili v motorni vlak, ki pa je bil tako natrpan, da se je komaj dihati dalo, kaj šele stati. K sreči je šlo samo dve postaji v tem drenju in že v Redipuglia, ali kakor se je prej reklo Sredipolja, smo izstopili.

Tam je pokopališče padlih na polju časti in slave, a vsenaokoli se nam reže žrela kavern, s tolikom trudom izdolbena

v skalnati svet. Od daleč je videti kot ogromno stopnišče, na veliki plošči pa besedilo — o morti gloriosi d'Italia — itd. Nad vsakim grobom napis »Presente«, tukaj sem. Štiri deset tisoč jih je razvrščenih po abecednem redu in po številkah, prav kakor v seznamu, vsak ima svoje ime, 60.000 pa, ki nimajo imen, leži v skupnem grobu vrhu tega hriba, po 30.000 na vsaki strani. Koliko med temi je slovenskih fantov. Neverjetno globok vtis napravi pogled na to ogromno grobišče. Tam spodaj, onkraj ceste pa: Soča voda je šumela...

Kri naša te pojila je, sovražna te kalila je.

Sobota popoldne je, oddaleč je slišati zvonjenje, prvo lepo ubrano zvonjenje kar smo jih slišali na našem potovanju, kajti ne v Italiji ne v Franciji ne poznajo lepega zvonjenja, tu pa smo že na slovenski zemlji, četudi odeti v tujo uniformo, slovenska je. Gorica, vsa razbičana in razdejana pred 20 leti, danes zopet vsa

obnovljena, lepa, sončna Gorica. Ustavil sem pismo, ogovoril ga po naše in dobil naš odgovor. »Slovenske gostilne, kje da so,« se je skoro začudil, »nič koliko, tamle ona, v oni ulici tri po vrsti.« Prijetna zavest, ko slišiš spet domačo besedo. Težko je sopihal brzec po soški dolini, Kanal, Avče, Sv. Lucija, Grahovo, sami slovenski kraji, tudi sopotniki, ki izstopajo na raznih postajah, govore slovenski. V Podbrdu so bili istotako radevedni na valuto kot v Ventimigli. Ne potrebnost vprašanje po 16 dnevnem potovanju. Dasi ni govora o kaki draginji — seveda, če hočeš imeti posteljo z baldahinom, potem je nekaj drugega — vendar se denarnica končno le osuši, če le vedno segaš vanjo in nič ne dodajaš.

Kdor koli si, ki čitaš te bežne potopisne vrstice, vzemi potni kovčeg v roke, obišči opisane kraje in nikdar ne boš obžaloval, da si na takšen način izkoristil dneve svojega dopusta.

★ ★ ★

Bodočnost industrije v Jugoslaviji

Izmed vseh pokrajin je Slovenija najbolj navezana na industrijo

Jugoslavija je agrarna država in največ njenega prebivalstva živi torej od te gospodarske panoge. Ker pa je tudi poljedelstvo in ker so vse gospodarske panoge odvisne od napredka industrije, bo razvoj industrije igral v naši državi važno vlogo. Moč domače industrije pomeni tudi moč in neodvisnost države.

Po sedanjem stanju se bavi in živi od industrije v naši državi le 1,6 % državljanov, torej izredno mal odstotek. Toda ta odstotek je mišljen neposredno, odvisnost od industrije, v resnici pa je jasno, da je industrijska delavnost podlaga za vsako drugo gospodarsko udejstvovanje. Ako vzamemo samo naš kraj, vemo, da živi od industrijske delavnosti tako trgovina, da živi obrt, da si pomaga kmet itd. Nad 70.000.000 dinarjev, ki so letno izplačani na Jesenicah samo na delavskih mezdah, ni samo kruh sodclavcev, nego je to vsota, ki prihaja z Jesenic v vse ostalo narodno gospodarstvo.

Statistika kaže, da se največji odstotek ljudstva bavi z industrijskim delom na področju mest Beograd-Zemun-Pančevo. Tam znaša zaposlenost v industriji 80 od tisoč ljudi. Za tem industrijskim središčem je takoj Slovenija s 50 od 1000 ljudi, sledi savska banovina s 30 od 1000 ljudi, potem dunavska banovina s 23 od 1000 ljudi, itd. Čim bolj proti jugu gremo, tem manjšo zaposlenost v industriji najdemo. Vse to znači, da bo jug še napredoval, posebno še, ker ima kolosalne pogoje za razvoj industrije. Neizmerna bogastva v surovinah ustvarjajo te pogoje. Gospodarski listi pišejo, da bo doseženo veliko blagostanje ljudstva, ko se bo industrija na jugu razvila do stopnje, ki jo ima sedaj dravska banovina.

Pri tem ni nevažno pripomniti, da je obstoj industrije v Sloveniji že v sedanji

meri izključno vezan na južne kraje. Mi sicer radi govorimo, koliko davka plača Slovenija na jug, toda malo je pametnih ljudi, ki bi se spomnili na to, da okrog 90 % vseh naših industrijskih proizvodov kupijo južni kraji. Južni kraji nam letno pošljejo za naše industrijske proizvode, za naše industrijsko delavstvo in nameščenstvo za vse industrijske potrebe v Sloveniji nad 2 milijardi dinarjev. Vsa naša železarska industrija, vsa naša tekstilna industrija prodaja na jug in vsa od juga živi v najvišjem odstotku. Tako si lepo medsebojno pomagamo. Gospodarstvo uči treznosti. Bodočnost naša je le v močni, nedeljivi in veliki Jugoslaviji, bodočnost za vse ljudstvo in za vso prihodnost.

★ ★ ★

Nove rudarsko-topilniške investicije v Zenici

Petletni delovni plan društva »Jugoslavenski čelik«.

»Jugoslavenski kurir« poroča, da misli uprava železarskega trusta »Jugoslavenski čelik« priskočiti takoj v letu 1939. k novim obširnim delom za razširjenje in racionalizacijo dela v Zenici. Vse te zasnove razširjenja in nadaljnega moderniziranja Zenice bodo izvedene tekom petih let. Najprej bo poleg štirih obstoječih, zgrajena še ena martinska peč. Nova električna centrala dobi še en turbo-generator itd. itd. Obeta se torej znaten napredek železaren v bosanskem rudarskem bazenu in bomo morali biti tudi v privatni industriji v Sloveniji pridni ter iznajdljivi in požrtvovalni, da ne bomo zaostali.

Dipl. ing. M. Nikolić:

Iz zgodovine žičarstva

Kaj je žica?

Med kovinskimi izdelki natančne in fine narave prihaja danes žica, po svoji splošni razširjenosti in mnogostranski uporabi, brez dvoma na prvo mesto. Žičarstvo predstavlja močno panogo kovinske industrije, katera zaposluje tisoče delavcev; tisoče nadaljnjih pa zaposlujejo po vsem svetu še razne obrtne in industrijske panoge, ki se bavijo s predelavo žice v raznovrstne predmete.

Izdelovanje žice je še vedno, vkljub modernim delovnim metodam, umetnost svoje vrste, ki sloni na strokovnem izkustvu več generacij in je veliko odvisno od individualnega znanja in od sposobnosti vsakega posameznega delavca - žičarja. Pojasnilo temu leži v samem pojasnilu postanka in razvoja izdelovanja žice, kar bom, posebno z ozirom na železno žico, orisal v naslednjih vrsticah.

Žica je kovinasto telo konstantnega povprečnega prereza poljubne oblike, čigar dolžina je nedoločena in nesorazmerno velika napram prerezu. Žica je produkt postopka, pri katerem se kovine vlečejo ali stiskajo skozi odprtine določenih oblik, tako, da se jim prerez zmanjša in zavzame obliko odprtine, a dolžina se jim poveča na račun zmanjšane prereza. Žico z okroglim prerezom imenujemo navadno okroglo žico; žice s poljubnimi drugimi prerezi pa fazonske ali profilne žice.

Prva izdelava žice

Postanek žice leži daleč tam v davnih časih in je rezultat želje, da se iz kovin — posebno iz žlahtnih — oblikujejo fine niti, ki bi se dale vtakati v dragocena tkiva in predelati v različne okraske, kot so igle, pletene zaponke, filigranske predmete itd., ki še danes vzbujajo s svojo dovršenostjo občudovanje po raznih muzejih. V začetku se je v te svrhe uporabljalo le zlato. Šele pozneje so se ljudje naučili na ta način obdelovati tudi srebro. Pač pa moram omeniti, da so strune na lirah in harfah ostale do konca iz živalskih črev ter so potemtakem »srebrni« zvoki harfe zgolj pesniška prispevka.

Žica iz teh časov v pogledu izdelave ni odgovarjala današnji žici. Pridobivala se je z rezanjem finih in ozkih trakov, ki so jih potem kovali, klepali in pilili na okrogle oblike. Drugi način obdelave je bil ta, da so se ti trakovi močno vsukali in potem še zvaljali med prsti ali med dvema ploščicama na okroglo obliko. Tretji način obdelave za dobivanje specialne žice za filigranska dela je obstojal v tem, da se je ta ozek trak vsukal in potem s klepanjem sploščil, da so nastali zobčasti robovi, kar je dajalo zelo lepe efekte. Čeprav na eni strani lahko občudujemo mojstre tistih časov, da so dosegli zavirljive rezultate vkljub primitivnim metodam obdelave in z bornimi primoki, je vendar razvidno, da takšna žica ni mogla imeti niti gladke površine, niti povsod enakega prereza, niti velike dolžine. Bila je draga in fina stvar, ki se je izdelovala v zelo omejenih količinah.

Vlečenje žice

Mejnik v razvoju žičarstva predstavlja iznajdba umetnosti vlečenja žice, ki je nastala okrog 14. stoletja in to v Franciji in v Nemčiji obenem.

V Franciji je ta izum nastal po vsej priliki v mestu Lyonu, kjer se je posebno razvilo in izpopolnilo vlečenje zlate, srebrne, a kmalu potem tudi pozlačene in posrebrene bakrene, tako zvane »leonske« žice, ki se je uporabljala za izdelovanje vrvic, pletenih zaponk, raznih okrasnih predmetov za božična drevesca itd., kar je bilo poznano pod nazivom »leonska« (lyonska) roba. Iz tega je nastala cvetoča industrija, ki je še sedaj doma v Lyonu.

Veliko tehniških podatkov o samem procesu vlečenja nam z ozirom na tajnost postopka iz tistega časa ni ostalo. Ve se samo, da so za vlečenje prav finih številčk uporabljali matrice iz rubinskih in safirnih kamnov.

V Nemčiji je vlečenje žice nastalo v Nürnbergu in se iznajdba pripisuje nekemu Rudolfu.

Naprave so bile v začetku na ročni pogon in so se nazivale »vlečne klopi za žico« ali »žični mostovi«, če se je žica vlekla skozi matrico pravočrtno, ter »žič-

ni mlini«, če se je žica namotavala na vlečni boben ali vitel. Od tod tudi naziv »žični mlinarji« za žičarje v tistem času. Poleg Nürnbergga se je udomačilo vlečenje žice tudi v Augsburgu. V obeh teh mestih se je, kakor v Lyonu, vlekla žlahtna ali požlahtnjena bakrena žica. Zdi se pa, da prav fine žice niso znali izdelovati, ker je po prvem zanesljivem dokumentu, ki se nanaša na vlečenje fine žice, prinesel iz Francije šele l. 1570. neki Francoz Fournier ter se naselil v okolici Nürnbergga. Drugi je bil Nürnberžan Hagelheimer, imenovan Held, ki je postavil leta 1592. posebno tovarno in dobil od magistrata monopol za izdelovanje fine zlate in srebrne žice, a pozneje tudi pozlačene in posrebrene žice na francoski način. Prvič je bil ta privilegij izdan za dobo 15 let, toda pozneje se je večkrat podaljšal in je bil s kraljevim dekretom razširjen na vso državo. Zdi se pa, da se augsburški železarji niso preveč zmenili za te odredbe, ker so se tudi pečali z vlečenjem fine zlate žice.

Prva industrija železne žice

Največjega pomena za razmah žičarstva in specialne rokodelske umetnosti v veliko industrijo je bil razvoj vlečenja železne žice, ki je za dolga desetletja nerazdvojno vezan na mesto Altena in okolico v Westfaliji.

Vzrok, da se je industrija železne žice razvila ravno v tem mestu in da je stoletja obdržala v tem kraju glavno in vodilno mesto, je treba iskati predvsem v visoki kakovosti tamkajšnjega železa in njegovi prikladnosti za vlečenje v žico.

Grodelj so pridobivali iz plavčev v Sayn-Altenkirchnu. To je bilo surovo železo na oglje, kompaktno, belo, s precejšnjo primesjo mangana ter prikladno tudi za izdelovanje jekla. Prečiščevanje se je vršilo v t. zv. Osemund-ognj.h. Tam se je pridobivalo varjeno kovno železo, trdo in zelo drobnozrnato. Imenovalo se je Osemund.

Kapajoče železo pri prečiščevanju se je spajalo v male kepe, katere so se morale zopet postaviti pred veter in so se prečiščene enakomerno navarile na nabiralni drog, dokler se ni napravil kij od 10 do 12 kg. Ta se je pod kladivi odločil od droga in izkoval v 3 do 4 metre dolgo palico.

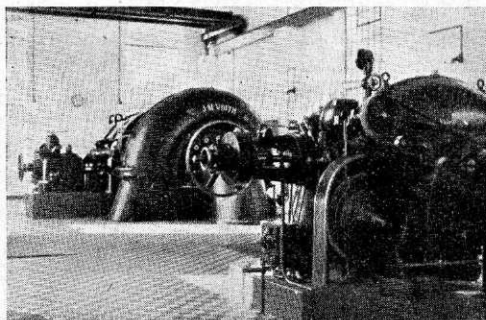
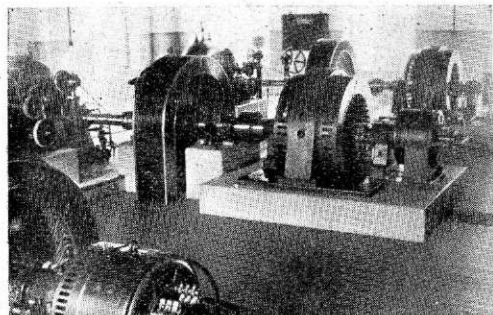
V začetku se je delalo z ročnimi kladivi. Mehovi so se poganjali z nogo. Od 15. stoletja dalje pa se je za pogon že uporabljala vodna sila. Na enem ognjišču se je napravilo na dan ca. 20 kg Osemund-železa. Računalo se je s 24% izgubo železa od grodlja do palic in s porabo 14 kubičnih metrov bukovega oglja na 1 tona palic.

Postopek pri izdelovanju se je držal strogo v tajnosti in so Osemund-kovači morali prisegati, da svoje obrti ne bodo vršili izven države in da ne bodo tujcem o tem nič govorili.

(Dalje prihodnjič.)

★ ★ ★

Viri energije

Električna postrojenja po naših centralah. Tu je vir naših pogonskih sil

Dipl. tehn. D. Cerar:

Splošno o plavžarstvu

(Dalje.)

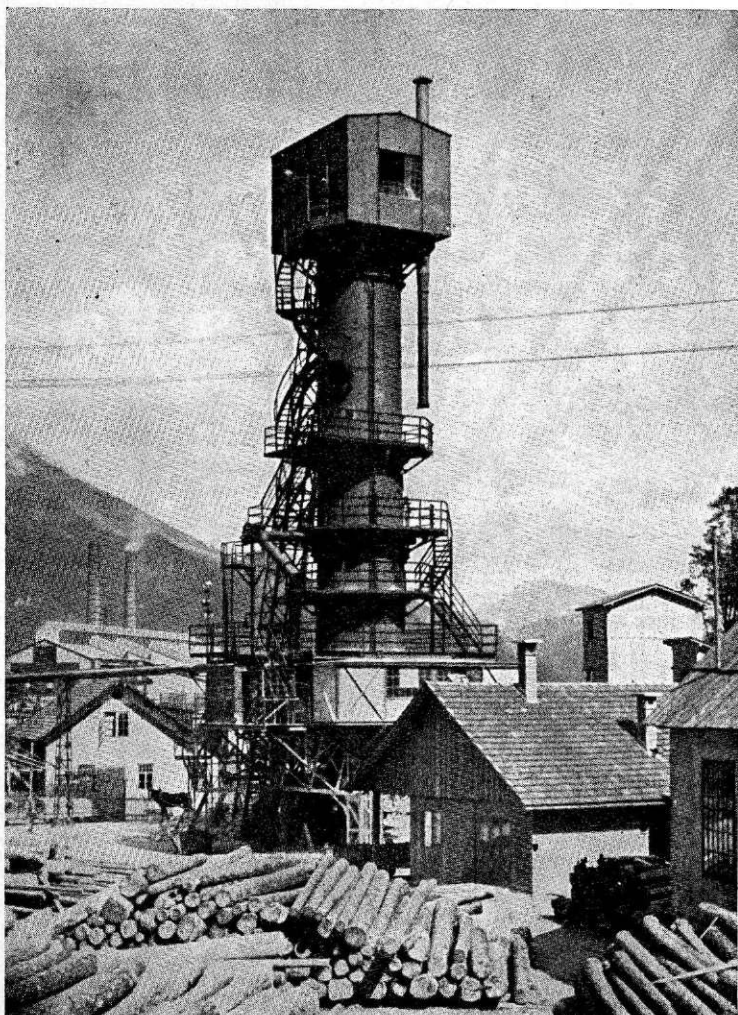
O plavžu samem

V času, ko je kot gorivo služilo le oglje in se je zrak dovajal samo z mehovi, ki jih je gnala vodna sila, so bile višine visokih peči ali plavžev od 5 do 8 m in njihova dnevna produkcija 2 do 3 tone. Proti koncu 18. stoletja pa je bila poraba železa vse večja in večja. Oglje kot gorivo je postalo predrago, njegova množina nezadostna. Po mnogoštevilnih poskusih se je posrečila produkcija koksa, ki je polnovredno zamenjal oglje. V letu 1795. že najdemo prve plavže na koks, ki sicer niso bili mnogo večji od prejšnjih na oglje, vendar pa je že njihova produkcija narasla na 4 tone na dan. Današnji plavži so proti tem mnogo večji in znašajo višine vsipnega stebra celo 30 m. Pri plavžu razlikujemo sledeče sestavne dele (gl. skico). Spodnji del, kjer se nabira raztaljeno železo, pokrito z žlindro, imenujemo podstavke (Gestell). Na podstavku sedi šobni venec (Wandformenband), ki ima 5—16 ali več sapišč, v katere segajo zračne šobe. Od tu dalje se prične »sedlo« (Rast) in kot podaljšek tega sledi rovni del, imenovan razpor ali oglišče (Kohlensack). Za tem sledi stožčasti valj, tako zvani jašek, ki se zgoraj zapira z vsipno napravo. Prvotno so bili plavži zgoraj odprti ter so uhajajoči plini prosto in neizkoriščeni izgorevali. Danes pa je gornji del zaprt plinotesno s tako zvanim Parryjevim lijem. Plavževi plini pa se uporabljajo v kurilne svrhe. Navzlic mnogim poskusom v teku več kot sto let, se notranja oblika plavžev, ki jo skratka imenujemo »profil«, ni mnogo spremenila, pač pa so se bistveno povečale njene izmere, ki so danes mnogo večje. Nagib sedla znaša 78° do 84°, nagib jaška 80°—87°. Za preračunavanje plavža je važen »čas taljenja« (Durchsatzzeit), ki zavisi od vrste rude in koksa, od količine in temperature vpihanega zraka ali vetra, ter od vrste grodlja, ki se producira. Pri nas znaša pri izdelavi jeklenega grodlja približno 8 ur. Vsa notranjost peči je izdelana z visoko vredno šamotno opeko, ki vzdrži visoke temperature, razmeroma velik pritisk ter ima veliko odpornost proti obrabi. Ta opeka se v spodnjem delu jaška oglišča, sedla in podstavka hladi z vodo na ta način, da se z zunanje strani obda s pločevino, po kateri pršijo drobni curki vode, ali pa se vdela med opeko hladilne škrinje, ki odvajajo toploto in varujejo šamotno opeko, da je dalj časa odporna. Debelina zidovja znaša pri nas od 250 milimetrov (sedlo) do 620 milimetrov. Posebno skrbno pa mora biti izzidano dno iz več vrst opeke, da železo ne prodre skozi in ki mora biti prav tako dobro hlajeno. Na najnižjem delu dna se nahaja oko peči, ki se prebode, da izteče iz podstavka postaljeni grodelj. Približno en meter nad tem pa se nahaja tako zvani žlindrenik za izpust žlindre. Dočim je

prebodna luknja napravljena iz šamotne opeke, ki ima na zunanji strani okvir iz jeklolitine, je žlindrenik sestavljen iz hlajene žlindroforme (Schlackenform), iz bakra ali iz bronca, ki je vstavljena v bakreno hladilno skrinjo. Podobno, kakor žlindrenik, so napravljene tudi zračne šobe, skozi katere se vpihava stisnjen in segret zrak, kratko imenovan »veter«, ki je potreben za izgorevanje goriva v plavžu. Množino vetra nam dobavljajo stroji, imenovani vetrila, katera obratujejo na parni ali električni pogon, oziroma s plinskimi stroji. Pri nas služi v ta namen v glavnem parno turbinsko vetrilo in kot rezerva služijo električna vetrila. S segrevanjem vetra, ki ga producirajo vetrila, se v znatni meri vpliva na porabo koksa v peči. Potrebo po segrevanju vetra so poznali že pred 100 leti ter skušali s primitivnimi pečmi, ki pa so že imele vgrajene cevi za prevod zraka, doseči zaželeni efekt. Kurili so te peči s premogom, kasneje (1832. l.) pa so uporabili že plavžne pline kot kurilno sredstvo. Pri tem so prihranili 25 % oglja in povečali produkcijo grodlja za 33 %. Z napredkom plavžarstva pa so postajale tudi zahteve, ki so se stavljale na te pregrevalce zraka, vse večje in večje. Leta 1857. pa je Anglež Cowper zgradil pregrevalec vetra, s

katerim je bilo mogoče veter segreti tudi do 900° C. Te peči, ki se nazivajo kratko tudi Cowperji, so v svojem bistvu 25 m do 30 m visoki valji s premerom 6—7 m. Zgrajeni so iz ognjavzdržne opeke. V njihovi notranjosti pa je napravljen predalčni sistem opeke, ki tvori kanale. Spodaj izgoreva plavžni plin pomešan z zrakom, prehaja skozi kanale ter oddaja toploto. Po 1 ali 2 urah je predalčni sistem opeke tako segret, da se lahko vpusti veter, ki kroži v nasprotni smeri kakor poprej izgoreli plini, segreje nad 800 in več stopinj. Za stalno obratovanje pa rabimo več Cowper-aparatov, ki delujejo izmenoma. Nedostatek njihov pa je, da pade temperatura pri izpihavanju vetra iz njih, ob tako zvani »pihalni periodi«, na 50° C, kar je za obratovanje plavža neugodno.

Pri nas imamo tri pregrevalce vetra, najmodernejšje konstrukcije, ki so zgrajeni iz ognjavzdržne šamotne opeke in iz specialnih, proti vročini visoko odpornih, cink-nikelj jeklenih cev, in na principu rekuperatorskega segrevanja. Plavžni plin izgoreva pomešan z zrakom. Zgoreli plini oddajajo svojo toploto jeklenim cevem, skozi katere prehaja v nasprotni smeri zgorelih plinov tlačeni zrak ali veter. (Dalje.)

Apnenica —
pomožni obrat plavža

Železarska tvornica v Štorah pri Celju

(Nekaj iz zgodovine.)

V našem listu smo že priobčili sliko, ki je prikazovala prilike dela in življenja pri železarski tvornici v Štorah nekako pred 55 leti. Že tista zgodovinska slika je potrdila tradicijo železarskega dela na bivšem Štajerskem. Danes prinašamo iz zanimive disertacije dr. Crnič a bližje zgodovinske podatke o postanku te železarske tvornice.

Železarsko podjetje v Štorah se je razvilo iz leta 1845. ustanovljenih premogokopov. Paul von Punzer in Andieux sta na mestu premogovnika ustanovila leta 1851. železarno. Leta 1860. se je ta železarno znatno povečala. Dobila je novo

livarno in kovačijo. Železarna in rudnik sta potem precej spreminjala lastnike.

Danes obsega železarna štiri poglavne obrate, in to jeklarno, valjarno, livarno in mehanično delavnico. Jeklarna ima eno martinsko peč. Kapaciteta jeklarne znaša okrog 15.000 ton na leto. Tudi na jeklarno priključena valjarna ima približno isto kapaciteto. Livarna obsega dve kupolki in več modernih pomožnih naprav. Prav tako je opremljena z modernimi postrojenji tudi mehanična delavnica. Lastni premogovnik ne deluje več. Po ponovnem zalitju z vodo je ta premogovnik od leta 1925. dalje opuščen.

* * *

Veliko število industrij v severnem delu Jugoslavije se namerava preseliti v južne kraje države

Tako se glasi naslov notice v informacijskem glasilu »Jugoslavenski kurir«. Dalje poroča ta list sledeče:

»V zadnjih dveh letih se je veliko število naših industrijskih podjetij iz savske, dravske in iz severnega dela dunavske banovine preselilo v okolico Beograda, Zemuna in Pančeva ter južno od Beograda. Pripravlja pa selitev v središče države še nadaljnja industrija.

Kot vzroki te selitve industrije na jug se navajajo različno. Poglavitni vzrok je v tem, da hoče vsaka podjetnost čim bolj zracionalizirati poslovanje in zmanjšati eksploatacijske in režijske stroške, da si tako zagotovi plasiranje svojih izdelkov na vsem področju Jugoslavije. V prvi vrsti pride tu v poštev prevoznina. Industrije na severu morajo najprej od daleč dovažati surovine, potem pa morajo zopet daleč voziti robo na tržišče. To vse silno zviša prodajne cene. Poznano je, da industrija v savski in dravski banovini od vse proizvodnje proda v lastni banovini le od 5 % do 12 % robe. Vse ostalo proda v drugih krajih.

Tak je primer posebno pri slovenski tekstilni in železarski industriji, ki prodaja

sta doma le do 10 % izdelkov, vse drugo pa pošiljata na jug, kjer je glavni odjem...«

Tako notica v »Jugoslavenskem kurirju«. Nam vsem je poznano, da je na tem mnogo resnice, vsaj kar se tiče večje režijske. Poznano je tudi, da so samoupravne davščine na jugu, posebno pa še v okolici Beograda zelo nizke v primeri z dravsko banovino. Kaj pa še druge olajšave in okolnosti. Doli je ljudstvo veselo napredka in dela in industrije, medtem ko se pri nas mnogokrat zgodi, da fotograf in zobotehnik napišeta kar nekam za zabavo, da je industrija v Sloveniji »proti narodu«? potem pa zopet mirno dalje diha. Naj ne pride do uresničenja gornjih vesti, kajti potem se zna zgoditi, da bomo pipali zobe in fotografirali lahko samo še gamse v tej revni slovenski gorski soteski. Iz slovenske industrije se pač lahko norčujejo tisti in taki, ki bodo kot trabanti že znali poiskati kako ljudsko skupnost, da bodo dalje živeli, drugače pa je za desetisoče pridnega delovnega ljudstva, ki se ne morejo izseliti od svojih domov brez katastrofe za kraj.

* * *

Tvornica »Titan« pri Kamniku se preseli v Beograd?

»Jugoslavenski kurir« poroča, da namerava velika železolivarna »Titan«, ki dela v okolici Kamnika, preseliti svoje obrate nekam v notranjost države — v okolico Beograda. Tvornica obstoja že od leta 1896. in proizvaja lito železo, kakor tudi temperovano železo kot najjačji producent v državi. Poleg tega proizvaja ta tvornica razne vrste gradbenih okovov, ključavnice, mreže itd. Pri tvornici je zaposlenih okrog 400 delavcev-livarjev in

mnogo ženskih moči pri lažjih namiznih delih.

S preselitvijo bi bila prizadeta vsa okolica, ker je zaslužek v tvornici pomemben velik del gospodarskega obstanka tamšnjega ljudstva. Ob tej priliki omenjamo, da je vaba za naselitev industrije na jugu prav v boljših prilikah, ki se tam nudijo industriji, največ pa zaradi zelo nizkih samoupravnih davščin in seveda tudi zaradi nizkih mezd.

Razno

Industrija za konzerviranje sadja in zelenjave na Bolgarskem.

Bolgarska nam je že poznana kot jak producent in izvoznik sadja in zelenjave. Vkljub izvozu pa goji kulturo sadja in zelenjave tudi v domovini ter oskrbuje konsum teh hranil. To nam kaže najbolj število podjetij za konzerviranje sadja in zelenjave, ki jih je na Bolgarskem sedaj že nad 350. Lahko si mislimo, da bo ta industrija preobrazila živilski trg in dala istočasno ljudem zdrave in poceni hrane, pridelovalcem-kmetom pa denar, ker bodo svoje pridelke lahko prodali. Tvornice za konzerviranje spadajo tudi v naše kraje, kjer vinogradniki ne morejo prodati pridelkov, spreminjajo zlahtno grozdje v alkohol in samo v alkohol, gospodinjice po slovenski deželi pa marsikje grozdja niti v sezoni dobiti ne morejo. Tovrstna pomoč države je za ljudstvo dvojna korist.

Proizvodnja železa v novi Češkoslovaški.

V mesecu oktobru, ko je Češka že izgubila sudetske kraje, je znašala proizvodnja železa v novi Češki 59.135 ton, proizvodnja surovega jekla pa 84.174 ton. V mesecu septembru je vsa Češka proizvedla še 104.000 ton železa in 160.000 ton jekla. Izguba je torej znatna, domala 50 %. Češka pa je zato sedaj dobila 4 vlade in je z ozirom na število vlad prva v Evropi.

Vkljub dobri žetvi je poslovanje na domačem železarskem tržišču slabo.

Šele sedaj se čutijo posledice zadnje evropske krize.

Krogi, ki se bavijo s trgovino in prodajo železarskih proizvodov, poročajo, da poslovanje v tej stroki vkljub zelo dobrim prognozam dobre žetve ni dalo pričakovanih rezultatov in da je letošnja jesenska sezona slabša od lanskega leta.

Že v začetku septembra se je pri potrošnikih in nakupovalcih opazila neka vzdržljivost, ki je potem ob sudetski krizi postajala vedno večja. Ko je nevarnost vojne minila, je železarsko tržišče zopet oživelo in se znatno popravilo tako v mesecu oktobru, kakor tudi v novembru. Vkljub temu pa je ta kriza zapustila znatne sledove v vsem poslovanju. Izostanek naročil v tisti dobi se čuti v polni meri šele sedaj in se bo čutil še v mesecu decembru, ko se pričakuje zopetno uravnavanje železarskih tržišč.

Cene železu so ostale neizpremenjene; edino pri bakru, pri medenini in svinu se opaža tendenca podražitve.

*

Nova železarna v Grčiji. Grška vlada je izdala dovoljenje za ustanovitev železarne v Pireju. Ta industrija se bo imenovala »nacionalna industrija železa« in bo razpolagala z začetnim kapitalom 100 milijonov drahem. Tvornica bo izdelovala največ pločevino, pozneje pa bo proizvajala še razne vrste jekla. Torej tudi v Grčiji ne bo treba več izvažati, nego si bodo tam kar sami pomagali.

Za zemljo še vozovi. Češko-slovaško-moravsko-ukrajinska vlada je sedaj sklenila, da odstopi Nemčiji še 888 lokomotiv, 2160 osebnih vagonov in 25.000 tovornih vagonov. Ta vojni park je približno pripadal zasednemu ozemlju, zato ga Nemci tudi zahtevajo.

Po slovenski kulturi

Oton Župančič

* 1878

Ime Otona Župančiča je za vse čase spojeno z žitjem in bitjem Slovencev.

Župančičevo delo še zmerom rase.

Prve njegove pesmi, s katerimi se je oglasil nekako pred 35 leti, so obetale, da veje k nam mladostni vihar. Kako tesen je bil oblikovni oklep pesnikov starejšega rodu in kakor utrujen izraz, kako obrabljena in prisiljena misel.

Pomlad je zavela v deželo z nastopom moderne. Cankar, Kette, Murn in Župančič so bili kakor otroci iste božanje matere Poezije.

Župančič je dal v našo književnost zvrhano mero optimizma, ljubezni do slovenske narodne pesmi in bogastvo belokrajnske govornice. Ta čas je pel pesmi smejočega se življenja, cvetoče mladosti. Bridka misel je bila kakor zvezdni utrinek, ki utone v gorko pomladno noč. Leta 1899. je izšla »Čaša opojnosti«, leta 1904. »Čez plan«. Pogumno sprejme boj in zre, dviga se v višave, »ki jih pred njim še ni dosegel slovenski pesnik« — pravi Ivan Cankar. Leta 1908. so izšli »Samogovori«.

»S silo neznano

si segla mi do duše globin:

do zdaj nisem vedel, kako sem Tvoj,
kako Te ljubim globoko,«

izpoveduje sin svoji materi, domači zemlji.

Visoka pesem te zbirke je »Duma«, ki je žarišče vsega pesnikovega dela. Tu si podajata veselje in človek roke, tu utriplje vsa bolečina, radost naše zemlje, človeštvo, narod in pesnik si prepevajo in odpevajo v čudovitih, zdaj na dur zdaj na mol ubranih zvokih.

Umetnina je to, ko njegovih lepote ne bo mogoče nikdar izčrpati; vsak trenutek nahajaš v njej nov dragulj nedojmljive vrednosti.

»V zarje Vidove« (1920.) so kljub časovnemu poudarku strahoten dokument gorja, ki ga je pretrpelo človeštvo v letih 1914.—1918., in večer opomin tistim, ki dero čez trupla očetov, mater in otrok za svojimi nečloveškimi cilji.

Župančič je dosegel v umetniški rasti svetel in nedosežen vrhunec. Njegovi poeziji se častno pridružuje dramatično veledelo »Veronika Deseniška« (1924.).

Med večjimi Župančičevimi izvirnimi deli je dramatska slika »Noč na verne duše« (1904.).

Prav posebno pa je obogatil Župančič našo mladinsko slovstvo z zbirkami »Pisanice« (1900.), »Lahkih nog naokrog« (1912.), »100 ugank« (1915.), ter »Ciciban in še kaj« (1915.).

Pesnik se smeje in igra z deco, ji kaže prirodo, ki jo odeva v pisane podobe in razlaga v otroškem jeziku skrivnosti stvarstva. Te pesmi živijo z našimi otroki, saj so vse prežete z vonjem po domači grudi.

Pomembno delo opravlja pesnik tudi kot prevajalec iz svetovne književnosti. Največji zaklad je zakopan v prevod Shakespeareja.

Tudi v prozi tekmuje za izraz z Dickensom, Maupassantom, Flaubertom, A. Franceom, Voltairejem, Shawom, Merimejem, Galsworthyjem, Hamsunom, Duhamelom in drugimi.

Z nenadkriljivim obvladovanjem našega jezika in z izrednim smislom za ustvarjanje novega besednega zaklada bogati našo prevodno književnost z deli, ki jih potrebuje vsak kulturni narod.

Njegov glas se mora pa še glasiti po naših mestih in selih! In naj se razleže še dlje preko meja, kjer ga že poslušajo nekateri tuji narodi, čeprav jim ostaja žal skrita lepota, ki je v njegovi besedi, in jo moremo piti čisto le mi.

★ ★ ★

Boj proti nezgodam

Pospravi in vzdržuj orodje!

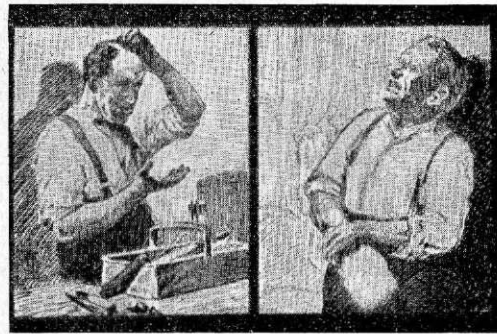
»To še manjka,« bo rekel rokodelc — »nam dajati opozorila zaradi nezgod. Naj strojni delavci bolj pazijo, oni so bolj ogroženi.« Pa ni tako! Samo približno

20 % vseh nezgod se pripeti pri strojih, dočim se ostalih 80 % dogaja pri drugem delu, zato pazi na sledeče predpise:

Na delovnem prostoru naj bo red. Ne zastavlaj prehodov z različnimi deli. Pospravi take predmete tako, da ne padejo na noge ali na glavo sodelavcu. Orodje naj bo lepo pospravljen. Če leži vse razmetano naokoli — kakšen vtis bo imel sodelavec od tebe?

Tla naj bodo čista, brez lukenj. Odpadki in ostružki lahko povzročajo nezgode, ravno tako razlito olje in milnica. Mali vzroki tudi lahko povzročajo težje nezgode.

Razsvetljava naj bo dobra, naj ne blišči. Slabo orodje čestokrat povzroča nezgode. Preglej svoje orodje! Upam, da

Tudi male rane so nevarne

ne leži vse skupaj razmetano v enem zaboju. Pile in žage se ne razumejo dobro z dleti in kladivi. Vzrok ti je poznan. Po žepih ne spravlja ostrega orodja. Pokvarjeno orodje popravi takoj ali prosi za zamenjavo. Ročaji kladiv naj bodo tesno pritrjeni, tudi prešibki ne smejo biti, da se med delom ne odlomijo. Kladivo, ki bi odletelo od ročaja, lahko povzroči smrtno nezgode.

Pravočasno odstrani robove na dletih, presekačih in luknjačih, ki lahko povzročajo težke očesne nezgode. Za kovače velja isto, posebno, ko včasih porablja orodje, ki bi spadalo v kak tehnični muzej, ne pa v delavnico. Orodje naj bo tudi pravilno kaljeno. Vijačni ključki ne smejo biti poškodovani in naj ustrezajo velikosti matice.

★ ★ ★

Božič prihaja

Božič prihaja, odpirajte vrata!

Stroji v tovarnah ugasli so v mir, v nizkih barakah so luči prižgane, oj, luči ves božji večer.

Božič prihaja, pripravite hiše!

tiho govorili bomo ves čas, nič več ne pojde iz naše sredine, oj, nič več ne pojde od nas!

S.

OBVESTILA

Razglas I.

Ker je z dnem 2. decembra t. l. izstopil iz službe pri bratovski skladnici g. dr. Schwab Viljem, bo vršil zdravniško službo za zavarovane člane do nadaljnjega g. dr. Čeh Milan. Gospoda dr. Čeha pa bo nadomestoval g. dr. Tancar Avguštin, ki bo ordiniral v bolnici vsak dan ob 8. do 10. ure.

Ta izpremema v zdravniško službi ostane v veljavi tako dolgo, dokler ne bo izpraznjeno mesto dr. Schwaba definitivno zasedeno.

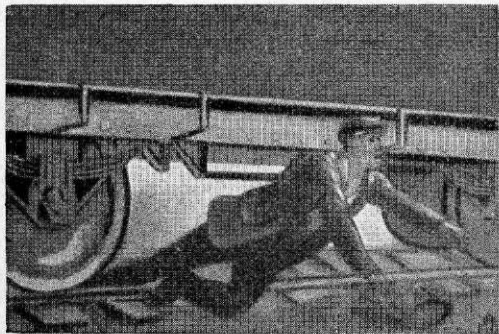
Predsednik:

dr. M. Obersnel s. r.

Razglas II.

Za mesec december 1938. se zaradi odhoda zdravnika g. dr. Schwaba Viljema odreja nov vrstni red zdravniške službe ob nedeljah in praznikih, ki velja za vse člane in družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer:

11. decembra 1938. g. dr. TANCAR Avguštin,
18. decembra 1938. g. dr. KERŽAN Bartol,
25. decembra 1938. g. dr. ČEH Milan,
26. decembra 1938. g. dr. TANCAR Avguštin.

Najkrajša pot ni vedno najboljša

RAZGLAS.

Krajevni upravni odbor bratovske skladnice je na svoji seji dne 12. t. m. sklenil, da se poveri z današnjim dnev izvrševanje zobozdravljenja za člane bratovske skladnice in njihove družinske člane tudi gosp. dr. Josipu Glančniku, zobnemu zdravniku na Jesenicah, ki je prevzel privatno ordinacijo od bivšega skladničnega zdravnika gosp. dr. Viljema Schwaba.

Gospod dr. Glančnik bo tudi na željo nadaljeval zdravljenje zobovja pri onih članih in družinskih članih, pri katerih je to zdravljenje pričel gosp. dr. Schwab, a tega zaradi presejitve ni mogel dokončati.

Predsednik:
Dr. M. Obersnel s. r.

Društvo nameščencev KID
Jesenice.

Odbor društva sporoča vsem onim članom, ki so bili prevedeni iz delavskega v nameščenski stalež od 1. marca 1937. dalje, da je Zveza društev privatnih nameščencev na zahtevo našega društva energično intervenirala pri predsedniku pokojninskega zavoda dr. Milavcu, da se takoj izstavijo gori imenovanim tovarišem tozadevni odloki, ki jih pričakujemo v najkrajšem času.

Sporočamo Vam, da je Kreditna zadruga Zveze društev privatnih nameščencev pričela s poslovanjem 1. nov. t. l. Ker je na razpolago velik obratni kapital, vabimo vse interese, da se poslužijo prilike za ugodno najetje posojila. Postopek s prošnjami za kredite je naslednji. Prosilce vložijo prošnjo za kredit naravnost pri »Kreditni zadrugi privatnih nameščencev v Ljubljani«, Čopova ulica. Zadruga pregleda prošnjo in jo pošlje svojemu zaupniku v kraju, kjer je prosilec v službi. Zdrugi zaupnik pregleda prošnjo in potrди pravilnost podatkov prosilca. Razumljivo, da se pri tem čuva vse strogo diskretno.

Kreditna zadruga sprejema že tudi hranilne vloge. Nevezane hranilne vloge obrestuje a 3 1/2 %, vezane na pol leta pa po 4 %. Članstvu priporočamo, da vloga prihranke ter s tem dvigne interes naše nameščenske skupnosti, da osredotočimo vsa svoja sredstva v zadrugi, ki je naš denarni zavod. (Podrobna pojasnila daje dr. tajnik.)

Uporabljamo to priliko in sporočamo vsemu članstvu, kakor tudi ostali jeseniški javnosti, da priredi društvo nameščencev v prvi polovici januarja javno predavanje vseučiliškega prof. dr. Milana Vidmarja. Opozorjamo vas, da zasledujete tozadevna obvestila v »Tov. vestniku« in v dnevnem časopisju.

Vse članstvo naprošamo, da nam dostavi v teku 14 dni karakteristične primere iz zdravniške službe, ki nam niso po volji in ki kršijo naše pravice. Navedbe morajo biti strogo stvarne in podpisane, vendar pa z imeni ne bomo operirali. Naproseno gradivo potrebuje društvo nameščencev za svojo interpelacijo na krajevno bratovsko skladnico, v kateri odločno zahtevamo svobodno izbiro skladničnih zdravnikov.

S tovariškimi pozdravi DN. KID

ZAHVALA

Za neštete dokaze izkrenega sočustvovanja ob nenadomestljivi izgubi naše nepozabne soproge in mamice

RUMAC ANTONIJE

se tem potom najlepše zahvaljujemo. Zlasti smo dolžni globoko zahvalo zdravniku dr. Čehu za ves trud v dolgotrajni bolezn, kakor tudi t. č. vodstvu Krajevne bratovske skladnice za vse usluge, ki nam jih je storila v času bolovanja naše soproge in matere. Dalje se izkreno zahvaljujemo vsem sosedom, ki so nam ob težkih urah s toliko požrtvovalnostjo in ljubeznijo bili v pomoč. Vsem, ki so nabirali za vence in spremili našo drago pokojnico do groba, tisočera hvala.

Zalujoča rodbina Rumacova.

ZA NAŠE GOSPODINJE

Drage gospodinje, želimo Vam prav zadovoljne, vesele in srečne božične praznike!

Umetni kavjar.

Lepo osnaženi slanik (ne opran) jako fino zreži, isto tako 1 drobno čebulo in 1 trdo kuhano jajce. Dodeni žlico gorčice, malo žličico dobrega olja, žlico kisa in malo popra. To vse skupaj dobro zmešaj ter daj na mizo s surovim maslom in kruhom.

Telečji zrezek s smetano.

Lep, tanek košček telečjega mesa potolci in malo posoli ter ga deni v kozico, v kateri si raztopila žlico surovega masla. Rahlo ga popeci po obeh straneh in ga malo polij s kislo smetano. Ko se smetana popeče, obrni zrezek in dodaj še kislo smetano, nekajkrat obrni v njej zrezek; da bo meso lepo sočno, dodaj še eno kisko, olupljeno jabolko, da se poleg sprži in jed je gotova. Je jako okusna ter lahka.

Silvestrska jabolka.

Vzemi 8 srednjevelikih jabolok, 1 limono, 7 dkg presnega masla, 1 zavojček vanilijevega sladkorja, 2 jedilni žlici ruma, 16 dkg pšenične moke, 1/2 zavojčka pecilnega praška, 8 kock sladkorja in nekoliko marmelade.

Napravi pa takole: Jabolka olupi in previdno odstrani peščice. Nato jih položi eno minuto v vrelo vodo, kateri je prilit sok 1 limone, da ostanejo jabolka bela. V ponvi razpusti 3 dkg presnega masla, položi vanjo jabolka drugo poleg drugega, jih potresi z vanilijevim sladkorjem, in pari pri srednji vročini, da postanejo polmekha. Iz 4 dkg presnega masla, sladkorja, konjaka ali ruma, pšenične moke ter pecilnega praška pa zamesi testo, izreži z obodom za krape okrogle plošče ter jih speci. Potem položi na vsako ploščico po 1 jabolko, pomešaj jabolčni sok z 1 žlico marmelade ali ribizljeve marmelade, primešaj želatino in pomazi s tem jabolka. Pred serviranjem položi na vsako jabolko z rumom ali konjakom prepojeno kocko sladkorja in jo zažgi, ko jo neseš na mizo.

Orehova potica.

Iz 1/4 kg moke, 2 jajc, 5 dkg sladkorne sipe, 5 dkg stopljenega masla, 1/4 l mlačnega mleka ter 2 dkg kvasa napravi testo ter ga pusti na toplem, da vziide. Za nadev si pripravi 1/4 kg orehov, ki jih zmelješ ter stresč v 1/4 litra vrelega mleka, ki mu prideneš 5 dkg sladkorja in 2 žlici masla, dalje 2 žlici kruhovih drobtin ter 5 dkg (2 pesti) opranih in očiščenih rozin. Vse dobro premešaj. Vzhajano testo razvaljaj za prst debelo. Enakomerno razmaži po njem pripravljeni nadev, zvij ga, zaokroži v kolobar ter deni v kozico, ki si jo dobro namazala in posula z drobtinami. Ako ga pa deneš v šartelnov model, ga vlagaj polagoma okoli stožca. Pusti, da dobro vziide, ter peci v topli peči 3/4 ure. Potem ga zvrni na okrogel krožnik ter dobro posuj s sladkorno sipo. Ko mesiš potico, pazi, da bo kuhinja zelo gorka, ker testo bolje vzhaja in je potem potica vse bolj okusna.

Božični keksi.

Presej 60 dkg lepe moke, kateri prideneš pecilni prašek, zavitek vanilijevega sladkorja, 1/4 kg sladkorne sipe in 2 žlici smetane. Ko to dobro zmešaš, napravi v kupčku v sredini jamico, v katero deni 10 dkg surovega masla, ki si ga prej dobro vmešala v skledi z dvema celima jajcema in z 1/8 litra sladke smetane. Naredi testo, katero razvaljaš za nožev rob debelo, ter izreži iz njega razne oblike. Keksi so zelo okusni.

*

V trgovini

Obsežna dama se komaj prerine skozi vrata v trgovino: »Kada bi videla nekaj kosov kopalne obleke, ki bi mi pristojala.«

Trgovce pogleda damo od nog do glave: »Jaz tudi.«

ZA DOBRO VOLJO

Tovarištvo.

Papa, kaj pa je to tovariš?
Tovariš je mož, ki dela isto kot jaz.
Potem je stric Jaka tvoj tovariš.
Zakaj neki?
Ker tudi on poljublja našo služkinjo.

Podobnost med baletko in žabo.

Obe imata gole noge, obe skačeta in obe se bojita štorljke.

Pretiravanje.

En vaš poljub, Matilda, in mogel bi srečno umreti!

No, torej... tu imate poljub!...

Še slabše.

Moja žena je zanesljiva kakor vreme.
No, to še ni tako hudo. Moja je pa nezanesljiva kakor vremenska napoved.

Prav tako.

Kaj, vi ste bili v Ljutomeru pa niste pili Ljutomerčana? To je prav tako, kakor biti v Napoliju in ne umreti!

Srečen mož.

Moja žena ima nesrečno navado, da me prekine sredi stavka.

To je sreča! Jaz ne pridem nikoli tako daleč.

Svatbeno potovanje.

Kakšno je bilo poročno potovanje po Švici?

Sijajno! Tu bi želel enkrat potovati sam...

Med otroki.

Janezek: »Kdo ima pri vas hišni ključ?«

Urška: »Mati.«

Janezek: »In ključ od blagajne?«

Urška: »Mati.«

Janezek: »Oče torej nima nobenega ključa?«

Urška: »O, pač, za stensko uro...«

Smola.

Stražnik: To je zdaj že petič, da so vas na tem kraju pretepli. Ali imate toliko sovražnikov?«

»Ne, ampak zelo sem podoben davčnemu izterjevalcu.«

Dobro je povedal.

Profesor: »Kaj so znali stari Grki bolje od nas?«

Dijak: »Grški jezik.«

Tragedija na cesti.

Temna noč. Lije kakor iz škafa. Popotnik stoji na samotni deželni cesti. Nikjer človeka, ki bi mu pokazal pot. Končno pride do razpotja in tam zagleda kol z napisom. S težavo je splezal po kolu, prižgal zadnjo vžigalico in čital »Sveže prepleskano.«

Dober tek.

Vam diši, gospod Smola?

In še kako, gospod krčmar. Vaša svinjska ušesa so spet enkrat imenitna.

* * *

IZ CISTOV

Neki list je napadel pisca sestavka »Na dopustku«. Pravi, da popisuje svoje odlične počitnice gotovo kak izredni bogataš, kje neki kak kovinar. Tisti časopis sicer ne izbaja na Jesenicah, zato je pogreška manjša. Gotovo meri možnost počitnic po prilikah v svojem okolišu. Temu bi odgovorili samo s prošnjo, naj ne zameri Jeseničanom, če znajo poceni in lepo potovati in naj odpusti tudi našemu sodelavcu, ki ni noben »denarni srečnež«, nego pošten, priden in vesten sodelavec-strojniki, katerega naslov dobi v našem uredništvu in se mu lahko vedno predstavi. Naši čitatelji pa ga itak poznajo.